

Tovar-moddiy qiymatliklarni inventarizatsiyasi

3.37. Tovar-moddiy qiymatliklarni inventarizatsiyasi, qoidaga ko'ra, mazkur xonada qiymatliklarning joylashish tartibida bajarilishi kerak. Inventarizatsiya vaqtida bir turdagi tovar-moddiy qiymatliklardan boshqasiga tartibsiz o'tishga yo'l qo'yib bo'lmaydi.

Tovar-moddiy qiymatliklar turli alohida xonalarda bitta moddiy javobgar shaxsda saqlanganda inventarizatsiya saqlash joylari bo'yicha ketma-ketlikda o'tkaziladi. Qiymatliklar tekshirilganidan keyin xona eshigi plombalanadi va komissiya ishlash uchun keyingi xonaga o'tadi.

3.38. Tovar-moddiy qiymatliklar inventarizatsiyasi ro'yxatiga nomenklatura raqami, turi, guruhi, artikuli, navi va miqdori ko'rsatilib har bir nom bo'yicha kiritiladi.

3.39. Ishchi inventarizatsiya komissiyasi raisi yoki uning topshirig'iga ko'ra komissiya a'zolari ombor (omborxona) mudiri va boshqa moddiy javobgar shaxslar ishtirokida tovar-moddiy qiymatliklarning haqiqatda mavjudligini ularni majburiy sanash, tarozida tortish yoki qayta o'lchash yo'li bilan tekshiradilar. Ro'yxatlarga qiymatliklar qoldig'i haqidagi ma'lumotlarni moddiy javobgar shaxslar og'zidan yoki haqiqatda mavjudligini tekshirmasdan turib hisob ma'lumotlari bo'yicha qayd etish qat'iyan taqiqlanadi.

3.40. Inventarizatsiya vaqtida kelib tushadigan tovar-moddiy qiymatliklar moddiy javobgar shaxslar tomonidan inventarizatsiya komissiyasi a'zolari ishtirokida qabul qilinadi va inventarizatsiyadan so'ng reyestr yoki tovar hisoboti bo'yicha kirim qilinadi. Ushbu tovar-moddiy qiymatliklar «Inventarizatsiya vaqtida kelib tushgan tovar-

moddiy qiymatliklar» nomi bilan alohida ro'yxatga kiritiladi. Ro'yxatda ular qachon, kimdan kelib tushgani, kirim hujjatining sanasi va raqami, nomi, miqdori, narxi va summasi ko'rsatiladi. Bir vaqtning o'zida kirim hujjatida inventarizasiya komissiyasi raisining imzosi bilan ana shu qiymatliklar qayd etilgan ro'yxat sanasiga havola qilgan holda «inventarizasiyadan keyin» belgisi qo'yiladi.

3.41. Inventarizasiya uzoq vaqt o'tkazilganda alohida hollarda va faqat xo'jalik yurituvchi sub'yekt rahbari va bosh buxgalterining yozma ruxsati bilan inventarizasiya jarayonida tovar-moddiy qiymatliklar moddiy javobgar shaxslar tomonidan inventarizasiya komissiyasi a'zolari ishtirokida berilishi mumkin.

Ushbu qiymatliklar «Inventarizasiya vaqtida berilgan tovar-moddiy qiymatliklar» deb nomlangan alohida inventar ro'yxatiga kiritiladi. Bu ro'yxat inventarizasiya vaqtida kelib tushgan tovar-moddiy qiymatliklarga oid hujjatlarga o'xshab rasmiylashtirilishi kerak. Chiqim hujjatlarida inventarizasiya komissiyasi raisining imzosi bilan belgi qo'yiladi.

3.42. Boshqa xo'jalik yurituvchi sub'yektlarga tegishli bo'lgan va mas'ul saqlashda bo'lgan tovar-moddiy qiymatliklar o'zining tovar-moddiy qiymatliklari bilan bir vaqtda inventarizasiya qilinadi. Ushbu qiymatliklarga alohida inventarizasiya ro'yxati tuziladi va unda ushbu qiymatliklarni mas'ul saqlashga qabul qilingani tasdiqlanadigan tegishli hujjatlarga havola beriladi.

3.43. Yo'lda bo'lgan, yuklab jo'natilgan, xaridorlar tomonidan haqi muddatida to'lanmagan, boshqa xo'jalik

yurituvchi sub'yektlar omborlarida bo'lgan tovar-moddiy qiymatliklarni inventarizasiyasi tegishli schyotlarda ko'rsatilgan summalarning asosliligini sinchiklab tekshirishni o'z ichiga oladi.

Ushbu tovar-moddiy qiymatliklarni (yo'ldagi, yuklab jo'natilgan va hokazo tovarlar) hisobga oluvchi schyotlarda tegishlicha rasmiylashtirilgan hujjatlar bilan tasdiqlangan summalargina qolishi mumkin: yo'lda bo'lganlari bo'yicha — mol yetkazib beruvchilarning schyot — to'lov talabnomalari yoki ularning o'rnini bosadigan hujjatlar bilan; yuklab jo'natilganlari bo'yicha — xaridorlarga taqdim etgan schyot-fakturalar nusxalari va to'lov talabnomalari nusxalari bilan; to'lash muddati o'tganlar bo'yicha — bank muassasasining kartotekalarda to'lov talabnomalari mavjudligini albatta tasdiqlashi bilan; boshqa tashkilotlarning omborlarida joylashganlari bo'yicha — inventarizasiya sanasiga yaqin bo'lgan sanaga qayta rasmiylashtirilgan saqlangan tilxatlar bilan; bitta shahardagi mol yetkazib beruvchilarning omborlarida bo'lganlari bo'yicha — inventarizasiyani o'tkazish sanasida qayta rasmiylashtirilgan saqlangan tilxatlar bilan.

Ushbu schyotlar boshqa korrespondensiyanuvchi schyotlar bilan oldindan solishtirilishi kerak.

Xaridorlar yoki buyurtmachilarga realizasiya qilingan tovarlar, mahsulot (ish, xizmat) lar uchun haq to'lashda uzoq vaqt kechikish yuz berganda ushbu kechikishning sabablari aniqlanadi va inventarizasiya komissiyasining bayonnomasida qayd etiladi.

Kelib tushgan tovar-moddiy qiymatliklar kirim qilinmaganligi faktlari aniqlanganda ularni olgan

shaxslarning tushuntirishlari talab qilinishi, suiiste'mollik holatida esa materiallar tergov organlariga oshirilishi kerak.

3.44. Yo'lda bo'lgan, yuklab jo'natilgan, xaridorlar tomonidan muddatida to'lanmagan va boshqa xo'jalik yurituvchi sub'yektlarning omborlarida bo'lgan tovar-moddiy qiymatliklarga alohida inventarizasiya ro'yxatlari (dalolatnomalari) tuziladi.

Yo'lda bo'lgan tovar-moddiy qiymatliklarga doir ro'yxatlarda har bir jo'natma bo'yicha quyidagi ma'lumotlar keltiriladi: nomi (hujjatga muvofiq), miqdori va qiymati (hisob ma'lumotlariga binoan), yuklab jo'natish sanasi, shuningdek, ushbu qiymatliklar tegishli schyotlarda hisobga olinishiga asos bo'lgan hujjatlarning ro'yxati va raqamlari. Bunda belgilangan muddatda kelib tushmagan hamda hisobda yo'ldagi materiallar va tovarlar sifatida qayd etilgan yuklar bo'yicha ularni qidirib topish uchun qanday choralar ko'rilganligini tekshirish zarur.

3.45. Yuklab jo'natilgan va xaridorlar haqini muddatida to'lamagan tovar-moddiy qiymatliklarga doir ro'yxatlarda har bir alohida jo'natma bo'yicha xaridorning nomi, tovar-moddiy qiymatliklarning nomi, yuklab jo'natish sanasi, schyot-faktura yozilgan sana, schyot-fakturaning raqami va schyot-fakturaga doir summa keltiriladi.

3.46. Boshqa xo'jalik yurituvchi sub'yektlarning omborlarida saqlanayotgan tovar-moddiy qiymatliklar ro'yxatlarga ushbu qiymatliklarni mas'ul saqlashga topshirilganligini tasdiqlaydigan hujjatlar asosida kiritiladi. Ushbu qiymatliklarga doir ro'yxatlarda ularning nomi, miqdori, navi, haqiqatdagi qiymati (hisob hujjatlari

bo'yicha), yukni saqlashga qabul qilish sanasi, saqlash joyi, hujjatlarning raqamlari va sanasi ko'rsatiladi.

Ushbu qiymatliklar mas'ul saqlashida bo'lgan xo'jalik yurituvchi sub'yektlardan inventarizasiya ro'yxatlarining nusxalari olinganda komissiya qiymatliklarning haqiqatdagi mavjudligini (inventarizasiya ro'yxatlari nusxalarining ma'lumotlari asosida) hujjatlarga binoan belgilangan miqdor bilan taqqoslaydi.

3.47. Boshqa xo'jalik yurituvchi sub'yektlarda qayta ishlashda bo'lgan tovar-moddiy qiymatliklarga doir ro'yxatlarda qayta ishlovchi korxonaning nomi, qiymatliklar nomi, miqdori, hisob ma'lumotlari bo'yicha haqiqatdagi qiymati, qiymatliklarni qayta ishlashga berish sanasi, hujjatlarning raqamlari va sanasi ko'rsatiladi.

3.48. Foydalanishda bo'lgan inventar va xo'jalik jihozlari ular joylashgan joyi va mas'ul saqlashda bo'lgan shaxslar bo'yicha inventarizasiya qilinadi.

Inventarizasiya har bir buyumni ko'zdan kechirish yo'li bilan o'tkaziladi. Inventarizasiya ro'yxatlariga inventar va xo'jalik jihozlari buxgalteriya hisobida qabul qilingan nomenklaturaga muvofiq nomlari bo'yicha kiritiladi.

Xodimlarga yakka tartibda foydalanish uchun berilgan inventar va xo'jalik jihozlari inventarizasiya qilinganda guruhii inventarizasiya ro'yxatlarini tuzishga yo'l qo'yiladi, ularda ana shu jihozlar uchun mas'ul bo'lgan, ularga shaxsiy kartochkalar ochilgan shaxslar ko'rsatilib, inventraizasiya yozuv ro'yxatlarida tilxatga imzo chektiriladi.

Ro'yxatlarda inventar va xo'jalik jihozlarining boshlang'ich qiymati ko'rsatiladi.

Yuvish va tuzatishga yuborilgan maxsus kiyim (korjoma) va sochiq-dasturxonlar inventarizasiya ro'yxatiga maishiy xizmat ko'rsatish korxonalarining qaydnoma-yukxatlari yoki kvitansiyalari asosida yozilishi kerak.

Yaroqsiz holga kelgan va hisobdan chiqarilmagan inventar va xo'jalik jihozlarga ishchi inventarizasiya komissiyasi tomonidan foydalanish vaqti, yaroqsiz bo'lish sabablari, ushbu buyumlardan xo'jalik maqsadlarida foydalanish imkoniyatlari ko'rsatilib dalolatnomalar tuziladi.

3.49. Idish ro'yxatlarga turlari, maqsadli vazifasi va sifat holatiga (yangi, ishlatilgan, tuzatishni taqozo etadigan va h.k.) binoan kiritiladi.

Tekshirish oldidan bo'sh idish (tara) turlari bo'yicha tanlanishi kerak, ya'ni:

- yog'och idishlar (yashiklar, bochkalar);
- karton idishlar;
- metall idishlar (flyagalar, barabanlar);
- to'qimachilik idishlari (qoplari).

Yaroqsiz holga kelgan idishlarga ishchi inventarizasiya komissiyasi tomonidan sabablari va idish uchun mas'ul shaxslar ko'rsatilib dalolatnoma tuziladi.